Redakcya i Administracya:
Lwów, ul. Sykstuska l. 19-21.
Adres dla tel.: Sera—Lwów

GAZETA PORANNA

Telefon Redakcyi nr. 19
Telefon Administracyi
nr. 1201.

wychodzi dwa razy dziennie: o godzinie 6-tej rano i o godzinie 2 po południu („Gazeta Wieczorna“).

Ceny prenumeraty:
Abonament miesięczny we Lwowie za oba wydania gazety 2 korony.

Za codzienną dwukrotną dostawę do domu dopłaca się 60 halerzy.

Z przesyłką pocztową w kraju i monarchii:

miesięcznie .	2 K 50 h.	z dwukrotną .	3 K — h.
kwartalnie .	7 „ 50 „	wysyłką . .	9 „ — „
rocznie . .	30 „ — „	pocztową . .	36 „ — „

W Niemczech miesięcznie . . . . . 4 K — h.
W innych państwach Zw. p. miesięcznie 5 „ — „

Ceny ogłoszeń: Za wiersz jednoszpaltowy petitowy lub jego miejsce 24 hal. Nadesłane za wiersz petitowy lub jego miejsce 80 hal. Po kronice wiersz 2 kor. Nekrologia za wiersz petitowy 60 hal. — Drobne ogłoszenie po 6 hal. za wyraz, wyrazy tłustemi czcionkami liczą się podwójnie. — Numer pojedynczy we Lwowie 4 hal., na prowincyi 6 hal.

Nr 369. Lwów, czwartek 9. listopada 1911. Rok 1.

Izba posłów. — Mowa premiera w Izbie Panów. Kompromis na Węgrzech. — Kartel naftowy zawiązany.

Izba panów.

Programowa mowa premiera

Wiedeń. (TBK.) Izba panów zebrała się na posiedzenie wczoraj po południu. Po odczytaniu przez przewodniczącego pisma o zmianie gabinetu, zabrał głos prezydent ministrów hr. Stürgkh, który przedstawił nowy gabinet, poczem prosił, aby Izba była przekonana, że najzupełniej liczy się z konstytucyjnem stanowiskiem Izby i zawsze chętnie przyzna Izbie należyty wływ. W sprawie prac ustawodawczych wskazał premier na konieczność reformy wojskowej. Rząd uważa za swój obowiązek nie tylko popierać rozwiązanie tej kwestyi według możności z wszystkich sił, ale także wszędzie występować będzie za interesami siły zbrojnej. Do silnych fundamentów monarchii należy kwitnące gospodarstwo, ponieważ tylko tu są źródła, z których może płynąć pomoc, konieczna dla potrzeb armii i floty. Rząd poświęca całemu zakresowi spraw dobrobytu państwowego swoją uwagę.

Z programu zawartego w mowie tronowej, pragnąłby mowca poruszyć poszczególne punkty, zwłaszcza rozwój sieci kolei, oraz dróg wodnych, specyalnie w tym kierunku, gdzie brak jeszcze odpowiednich po temu zarządzeń. Chodzi o akcyę, która ze stanowiska politycznego i gospodarczego monarchii posiada specyalne znaczenie. Rząd dbać będzie o wszystkie gałęzie produkcyi, o ustawodawstwo socyalno-polityczne, o opiekę nad młodzieżą i trwałe zapewnienie równowagi budżetowej. Rząd uważa za rzecz nieodzowną dla państwa otwarcie nowych źródeł dochodu. Na polu wydatków wskazane są większe oszczędności. Minister wspomina o akcyi, podjętej przez komisyę dla reformy administracyi. W sprawie drożyzny rząd wita z radością wybór osobnej komisyi Izby panów do omówienia tej ważnej sprawy.

Jeżeli chodzi o służbę państwową, rząd poprze wszelkie zarządzenia na jej korzyść w ramach skarbowej możliwości i sprawiedliwości wobec innych stanów. Nie może jednak pominąć milczeniem, że forma, w jakiej objawiły się życzenia urzędników państwowych, nie ułatwia traktowania tego problemu. Wreszcie mówił prezydent ministrów o niemiecko-czeskiej ugodzie i zapewnił, że w tym przedmiocie wszystko uczyni, co tylko rząd uczynić może. W końcu prosił premier o zaufanie i poparcie Izby panów

P. Baernreither zgłosił wniosek, aby ze względu na to, że Izba zajmować się będzie sprawą drożyzny, która w wielu szczegółach jest w związku z obecną polityką handlowo-celową, rząd przedłożył Izbie wszelkie materyały pomocnicze oraz umowę z Węgrami, które dałyby wyjaśnienie rozwoju rolniczej i przemysłowej produkcyi wogóle, a zwłaszcza w sprawie cen.

Izba posłów.

(25 posiedzenie XXI. sesyi z dnia 8. listopada).

Wiedeń. (TBK.) Na wczorajszem posiedzeniu Izby posłów hr. Lasocki zgłosił wniosek w sprawie zarządzeń celem polepszenia płac urzędników państwowych w związku z uproszczeniem postępowania.

Izba przystąpiła do dalszej rozprawy budżetowej. Zabrał głos poseł Koerner (młodoczech) i ostro wystąpił przeciw ministrowi Hochenburgerowi. Mowca ten, który przemawiał przez trzy godziny, polemizował naprzód z wywodami dr. Grossa, zarzucając mu, że Niemcy w Pradze oświadczyli wprawdzie, iż zgadzają się na konferencyę w sprawie językowej, jednakowoż nie zamianowali swych przedstawicieli na tę konferencyę. Żądanie autonomii narodowej jest, zdaniem mowcy, tylko frazesem, który w praktyce nie da sie przeprowadzić. Mowca polemizował następnie z ministrem sprawiedliwości Hochenburgerem, któremu zarzucił upośledzenie sędziów czeskich a forytowanie niemieckich.

Poseł dr. Fuchs (chrześc. społ.) oświadcza, że stronnictwo chreścijańsko-społeczne przyjmuje deklaracyę prezydenta ministrów z zadowoleniem do wiadomości. Stronnictwo gotowe jest popierać wszystkie kroki ku uruchomieniu parlamentu, prosiło przeto prezydenta Izby posłów o zwołanie przywódców klubów na naradę, na której partya przedłoży swe życzenia co do dalszej pracy parlamentu. Stronnictwo gotowe jest spełnić zawsze swe obowiązki i uchwalić wszystkie konieczności państwowe, ale zobowiązań tych nie przyjmuje w formie kontraktu z rządem ani stronnictwami, lecz nadal zachowuje wolną rękę.

Następnie przemawiali posłowie Vukoticz i Hołubowicz.

Poseł Hołubowicz (ukr.) uskarżał się, jakoby w Galicyi panował w sądach system polonizacyjny, dalej omawiał proces studentów ruskich we Lwowie i utrzymywał jakoby sąd kierował się „ślepą nienawiścią“ wobec studentów ruskich. Dłuższy ustęp mowy poświęcił p. Hołubowicz atakowaniu namiestnika Galicyi, utrzymując, że jest on jawnym wrogiem ruskiego narodu i popiera ruch moskalofilski. Dalej zarzucił mowca namiestnikowi, że uprawia system polonizowania szkół. Dopóki państwo nie zaspokoi potrzeb narodu ruskiego, póty Rusini nic mogą mieć zaufania do rządu.

Po przemówieniu posła Hołubowicza przerwano dyskusyę budżetową poczem toczyła się dalsza dyskusya nad wnioskiem nagłym Habermanna.

Przy końcu posiedzenia Słoweniec poseł Rybarz w zapytaniu do przewodniczącego wskazał na doniesienia o okrucieństwach żołnierzy włoskich wobec kobiet i dzieci i bezbronnych Arabów. Oświadczył, że nie ulega wątpliwości, że okrucieństwa te się dzieją. Mowca odparł usiłowania przedstawicieli dziennikarstwa włoskiego wywarcia wpływu na sprawozdania prasy austryackiej o wydarzeniach wojennych i zapytał prezydenta Izby, czy gotów jest wypowiedzieć ubolewanie z powodu tych gwałtów.

Przewodniczący odparł, że jeśli okrucieństwa te były, należy w każdym razie z tego powodu ubolewać; nie ma jednak w danym wypadku autentycznych sprawozdań, nie może więc zabierać głosu. Zresztą wniesiono już interpelacyę w tej sprawie do prezydenta ministrów i rząd będzie miał możność dać odpowiedź w tej sprawie.

Wśród wpływów odczytano interpelacyę posła Breitera w sprawie okrucieństw, popełnianych przez wojsko włoskie w Trypolisie. (Interpelacya zawiera zapytanie do prezesa gabinetu, czy gotów jest skłonić ministra spraw zagranicznych, aby imieniem rządu austryackiego poczynił przedstawienia przeciw barbarzyńskiemu prowadzeniu wojny).

Odczytano też wniosek posła Halbana w sprawie utworzenia funduszu na asanacyę miast galicyjskich i wniosek posła Londzina w sprawie budowy kolei lokalnych na Śląsku.

Następne posiedzenie Izby dziś o 11 przedpołudniem.

Sprawa urzędnieza.

Wiedeń. (TBK.) Wybrane przez poselską komisyę urzędniczą subkomitety do sprawy u-

rzędników państwowych i do spraw służby pocztowej, odbyły wspólne posiedzenie. Sprawozdawcy obu subkomitetów oświadczyli się przeciw nowym propozycyom, które wyłoniły się w Kole polskiem. Postanowiono dążyć przedewszystkiem do uzyskania awansu czasowego, ponadto do podwyższenia dodatku aktywalnego.

Minister skarbu oświadczył w toku dyskusyi, że rząd na razie nie zajął jeszcze zdecydowanego stanowiska. Komisya jednakowoż powinna wnioski w sprawie awansu czasowego dopiero wtedy wziąć pod obrady, kiedy rząd zajmie stanowisko wobec ściśle sformułowanych wniosków. Rząd sądzi, że jest jego obowiązkiem zwrócić uwagę, iż wyjawiony przez komisyę zamiar połączenia awansu czasowego ze sprawą podwyżki dodatku aktywalnego spowodowałby takie koszta, które przekraczają granicę środków finansowych, będących do dyspozycyi.

Wobec tego, że rząd zamierza przedłożyć szczegółowe obliczenia, następne posiedzenie komisyi odbędzie się 14 bm.

Akcya dra Bilińskiego w sprawie urzędniczej.

Wiedeń. (Tel. wł.). Prezes Koła polskiego dr. Biliński odbył wczoraj szereg konferencyi, które tyczyły się polepszenia bytu urzędników i funkcyonaryuszy państwowych. Najpierw konferował dr. Biliński z prezesem narodowo-niemieckiego Związku, drem Grossem, któremu przedstawił rezolucye komisyi kołowej w sprawie urzędniczej, wniesione swego czasu przez dra Stesłowicza.

Dr. Gross wyraził zapatrywanie, iż Związek narodowo-niemiecki zgodzi się zapewne z temi rezolucyami, uważając, że są one najlepszem wyjściem z sytuacyi, stworzonej kwestyą postulatów urzędniczych. Na tej konferencyi dano również wyraz zapatrywaniu, że udzielenie jednorazowego dodatku drożyźnianego urzędnikom rozwiązałoby chwilowo kwestyę żądań urzędniczych. — Następnie konferował dr. Biliński z posłem Udrżalem, który także wyraził przekonanie, iż jednolity Klub czeski zaakceptuje rezolucye, wniesione przez Polaków w referacie dra Stesłowicza. W końcu konferował dr. Biliński z drem Fiedlerem, prezesem jednolitego Klubu czeskiego.

Komisya drożyźniana.

Wiedeń. (TBK.) Na wczorajszem posiedzeniu załatwiono wnioski w sprawie drożyzny węgla; przyjęto wnioski referenta, dotyczące między innemi przedłożenia noweli do ustawy górniczej, upoważniającej państwo do przymusowego nadzoru nad kopalniami ze względów dobra powszechnego, dalej wniosek w sprawie stworzenia ustawy wywłaszczającej w odniesieniu do kopalń, w sprawie zniżenia taryf węglowych i t. d. Przyjęto między innymi wniosek dr. Steinhausa w sprawie odstąpienia węgla rządowego gminom za 50 prc. opustem frachtowym.

Następnie przyszły pod dyskusyę wnioski subkomitetu rolniczego.

Subkomitet komisyi drożyźnianej.

Wiedeń. (TBK.) Subkomitet komisyi drożyźnianej uchwalił wniosek posła Spacka z wezwaniem rządu, aby rozpoczęto wszystkie te roboty regulacyjne, kanałowe, melioryacyjne i z zakresu zabudowania potoków górskich, co do których projekty są już zatwierdzone lub przygotowane, a pokrycie finansowe zapewnione, przez co, zwłaszcza w porze zimowej, ludności dostarczonoby zarobku.

Następnie przyjęto następujący wniosek hr. Lasockiego.

Wzywa się rząd: 1. aby zastosował przepis ustępu 1. § 51 ust. przem. w sprawie taryfy maksymalnej dla artykułów codziennego użytku;

2. aby zebrał dane autentyczne co do ruchu targowego w większych miejscowościach konsumcyjnych odnośnie do najpoważniejszych artykułów aprowizacyi: bydła, mięsa, mąki, chleba i kartofli i postarał się o odpowiednie ogłoszenie tych danych;

3. aby zarządził, by sprzedaż wspomnianych artykułów żywności, nie wyłączając bydła, odbywała się wyłącznie według wagi i by w tym celu ustawiono na wszystkich targach wagi publiczne.

Z kolei przyjęto wniosek posła Schürffa (niem. post.) z wezwaniem rządu, aby ulgi taryfowe dla wywozu paszy nie były udzielane, oraz, aby przyznano 50 prc. opustu taryfowego dla przywozu cegieł w okolicach dotkniętych drożyzną, lub brakiem cegieł, o ile cegła sprowadzana jest na własne potrzeby przez spółki budowlane, służące użyteczności publicznej.

Komisya regulaminowa.

Wiedeń. (TBK.) Komisya regulaminowa odbyła wczoraj posiedzenie. Pp.: Jaworski i Steinwender postawili wniosek o przedłużenie ważności prowizorycznego regulaminu na rok. Po przemówieniu ministra spraw wewnętrznych wniosek ten uchwalono.

Koło polskie.

Wiedeń. (Tel. wł.) Wczoraj odbyło się posiedzenie Koła polskiego, które trwało od godz. 6 do godz. 9. Na porządku dziennym było sprawozdanie dr. Bilińskiego z konferencyi, jaką odbył z hr. Stürgkhem. W dyskusyi brało udział wielu mowców, przyczem przeważyło zdanie, że należy udzielić poparcia rządowi hr. Stürgkha ze względu na jego przyrzeczenie w sprawie kanałowej.

O przebiegu posiedzenia, które w całości było poufne, wydało Koło komunikat.

Wiedeń. (TBK.) Komunikat Koła polskiego opiewa jak następuje: Na posiedzeniu Koła polskiego, odbytem w dniu 8 listopada, zajmowano się sprawą polepszenia bytu urzędników i sług państwowych oraz funkcyonaryuszów kolejowych.

Prezes Biliński wyjaśnił, że w wykonaniu uchwały Koła z dnia 28 października rozpoczął rokowania ze stronnictwami celem wdrożenia wspólnej akcyi w parlamencie i w tym celu w myśl wniosków, przedstawionych przez komisyę Koła, a ogłoszonego w komunikacie z końcem października b. r., ułożył projekt, mający na celu zrealizowanie zasad, wyłuszczonych przez referenta komisyi dr. Stesłowicza. Rokowania są w toku tak ze stronnictwami, jak z rządem. Jest uzasadniona nadzieja, że przy energicznem poparciu ze strony Koła nastąpi niebawem porozumienie co do ewentualnej akcyi w tej doniosłej sprawie.

Br. Gautsch nadesłał Kołu na ręce prezesa podziękowanie za życzliwą uchwałę, powziętą z powodu jego ustąpienia.

Sprawozdanie prezydyum Koła z przebiegu konferencyi, odbytej d. 7 bm. z prezydentem ministrów Stürgkhem, przyjęło Koło po wyczerpującej dyskusyi do wiadomości.

Rokowania w sprawie reformy wyborczej do Sejmu galicyjskiego

Wiedeń. (Tel. wł.). Jak się wasz korespondent dowiaduje, będzie dr. Biliński w najbliższych dniach (może już dziś) konferował z prezesem klubu ukraińskiego drem Kościem Lewickim w sprawie reformy wyborczej do Sejmu galicyjskiego.

Stan zdrowia cesarza.

Wiedeń. (TBK.). Cesarz powrócił najzupełniej do zdrowia.

Z Węgier.

Kompromis między rządem a opozycyą.

Budapeszt. (TBK.) Wiadomości o zawarciu kompromisu między rządem a opozycyą potwierdzają się. Mianowicie hr. Andrassy podjął onegdaj na nowo rokowania pokojowe i konferował z Kossuthem i Justhem oraz innymi przywódcami opozycyi. O godz. 9 przed południem przybyli przywódcy opozycyi do Sejmu i odbywali dalsze narady. Wszyscy członkowie opozycyi przyjęli propozycyę Andrassego, aby dwa dni w tygodniu poświęcić dyskusyi wojskowej, a resztę tj. 4 dni dyskusyi budżetowej. Następnie oświadczył poseł Kossuth, że udało się z rządem dojść do porozumienia, które umożliwia załatwienie budżetu do końca roku i uniknięcie stanu „ex lex“.

W duchu tych układów będą, jak już wspomniano, dwa dni w tygodniu przeznaczone na dyskusyę nad ustawą wojskową i obstrukcya techniczna przeciw tej ustawie będzie zaniechana. 4 dni toczyć się będą obrady budżetowe.

Zresztą ponad te ustępstwa opozycya zastrzega sobie wolną zupełnie rękę. Także regulamin będzie interpretowany w sposób dotychczasowy. Justh oświadczył, że zgadza się na te warunki. Tem samem pakt przyszedł do skutku.

Na początku posiedzenia Sejmu wniósł prezydent ministrów Khuen-Hedervary odpowiedni wniosek co do tego podziału obrad na dwudniową wojskową i 4 dniową budżetową rozprawę; wniosek ten Sejm węgierski jednomyślnie przyjął. Dziś odbędzie się wybór prezydenta.

Berzeviczy wystosował do Sejmu pismo z prośbą, aby nie wysyłano doń deputacyi, gdyż jego postanowienie jest nieodwołalne i godności prezydenta Izby zrzeka się stanowczo. Opozycya cofnęła wszystkie wnioski, odnoszące się do pisma Berzeviczego i jego rezygnacyi.

Szczegóły paktu.

Budapeszt. (TBK.) Co do paktu opozycyi z rządem słychać, że do końca roku opozycya zaniecha obstrukcyi. Po dniu 1. stycznia opozycya odzyskuje znów wolną rękę. Gdyby do N. Roku budżet nie był załatwiony, nie będzie opozycya przeszkadzać załatwieniu prowizoryum budżetowego.

Prezydentem Izby posłów wybrany będzie dotychczasowy wiceprezydent Navay.

Dalsze konferencye.

Budapeszt. (Tel. wł.) Po odbyciu posiedzenia odbyła się u prezydenta ministrów konferencya, w której wzięli udział hr. Andrassy, Kossuth, Juliusz Justh i Navay. Po półgodzinnem trwaniu tej konferencyi, konferował następnie prezydent ministrów między innymi z hr. Stefanem Tiszą, br. Langiem i hr. Wojnicem.

Wiedeń wobec kompromisu.

Wiedeń. (Tel. wł.) Wiadomości o zawarciu kompromisu na Węgrzech wywołały w tutejszych kołach politycznych wielkie wrażenie. I tak przypuszczają, iż wobec tego rząd austryacki będzie zmuszony w najbliższym już czasie przedstawić parlamentowi przedłożenia wojskowe; hr. Stürgkh winien przeto czynić usilne starania, by zdobyć dla przedłożeń wojskowych wymaganą większość $^2/_3$. Wytrawni parlamentarzyści są zdania, iż można znaleźć tę większość w obecnej Izbie, gdyż stronnictwa opozycyjne w obawie o rozwiązanie parlamentu i rozpisanie nowych wyborów, zgodziłyby się na przedyskutowanie i uchwalenie przedłożeń wojskowych. Przedwczesne są przeto wiadomości, jakoby przedłożenia wojskowe nie miały szans przejścia w obecnym parlamencie. Z wyrażeniem zdania w tej sprawie trzeba przeczekać chwilę wniesienia tych przedłożeń. Psychologia bowiem drugiego parlamentu ludowego przemawia raczej za tem, iż wniesienie tych przedłożeń może być uwieńczone skutkiem pomyślnym.

Głosy prasy wiedeńskiej o kompromisie.

Wiedeń. (Tel. wł.) W sprawie ugody na Węgrzech pomieszcza „N. Fr. Presse“ artykuł, w którym między innemi pisze: „Przyszłość ustaw wojskowych wskutek zawieszenia broni

na Węgrzech nie została jeszcze w żaden sposób zapewnioną. Najbardziej zaciętym przeciwnikiem reform wojskowych jest bowiem właśnie hr. Juliusz Andrassy, onto zaś był pośrednikiem w zawieszeniu broni i pod jego wpływem nastąpił zwrot w polityce opozycyonistów węgierskich. Sytuacyę obecną stworzył hr. Juliusz Andrassy i wskutek jego interwencyi zgodziły się stronnictwa na pauzę pokojową“.

Inne dzienniki tutejsze wyrażają zadowolenie z tego obrotu rzeczy na Węgrzech i przypuszczają, iż austryacka Izba posłów będzie zmuszona sprawą reform wojskowych zająć się już w najbliższym czasie.

Sprawy zagraniczne.

Wojna włosko-turecka.

Krwawa bójka w Tunisie.

Paryż. (Ag. Havasa). Donoszą 8. bm. z Tunisu: Przyszło dziś do poważnego starcia między grupą Arabów a grupą Włochów. Policya przy pomocy wojska przywróciła porządek. **Po obu stronach było po kilku zabitych i rannych.** Między rannymi znajduje się paru agentów policyjnych. Jeden urzędnik policyi został zabity.

Paryż. (TBK.) Do Ag. Havasa donoszą z Tunisu: Onegdajszy wieczór i noc minęły spokojnie. W mieście panuje spokój, mimo to w kilku punktach przyszło przedpołudniem do przemijających starć między Włochami a Arabami.

—

Sytuacya na placu boju.

Rzym. (TBK.) Do Ag. Stefaniego donoszą z Trypolisu, że między Turkami a Arabami nastały naprężone stosunki z powodu niewypłacenia żołdu. Arabowie wymordowali wszystkich ludzi, wysłanych przez Włochów na zwiady.

Konstantynopol. (TBK.) Według wiadomości ministerstwa wojny walki koło Trypolisu trwają nadal.

Co opowiada p. Guonod?

Paryż. (Tel. wł.) Tunetański korespondent „Excelsiora“ rozmawiał z francuskim malarzem Guonodem, który 5. bm. przybył do Tunisu z Trypolisu, gdzie był świadkiem ostrzeliwania włoskich pozycyi. Położenie Włochów jest krytyczne. Generałowie i oficerowie sztabu nocują na okrętach, nie na lądzie. Żołnierze są zdenerwowani, stracili zimną krew i popełniają ciągłe okrucieństwa.

Dnia 31. z. m. **pewien włoski żołnierz strzelił do konsula austro-węgierskiego**, który znajdował się w pobliżu fortu włoskiego. Na szczęście **nie trafił go.**

Sprawozdawcę socyalistycznego „Lavore“ z Genui wydalono z Trypolisu.

Protest Turcyi przeciw aneksyi.

Konstantynopol. (TBK.) Porta wystosowała do mocarstw protest przeciwko aneksyi Trypolisu, z oświadczeniem, że aneksya sprzeciwia się stanowi faktycznemu i wszelkiemu prawu. Turcya będzie nadal broniła swej zwierzchności nad Trypolisem.

Zatarg w. wezyra z senatem.

Konstantynopol. (TBK.) Między senatem, a wielkim wezyrem wybuchł zatarg, ponieważ senat uchwalił naganę rządowi za zamianowanie pierwszego sekretarza sułtana senatorem. Wielki wezyr chciał przemawiać w tej sprawie, ale nie otrzymał od senatu pozwolenia na przemawianie, poczem opuścił salę.

Reakcya korzysta z zamętu wojennego.

Uesküb. (Tel. wł.) Donoszą tutaj o zamordowaniu 4 członków Komitetu jedności i postępu. Rozszerzane tutaj pisma ulotne przedstawiają błędy młodotureckie, jako przyczyny dzisiejszych zawichrzeń.

Powstanie w Chinach.

Groźne wieści.

Paryż. (Tel. wł.) „New York Herald“ donosi z Pekinu, że wzburzenie z powodu zamordowania generała Wu-lu-hen jest tak wielkie, iż powszechnie obawiają się obalenia dynastyi.

Sądzą, że powstańcy nie zawahają się przed wymordowaniem członków dynastyi.

Obawiają się rzezi Europejczyków. Jak słychać, dwór chiński zamierza uciec przez Mongolię.

(*Przyp. Red.* Generał Wu-lu-hen, mianowany niedawno gubernatorem prowincyi Szansi, został — jak donieśliśmy to w wczorajszej „Gazecie Porannej“ — zamordowany przez Mandżurów jako podejrzany o sprzyjanie rewolucyi).

Walki w Nankinie.

Szangaj. (TBK.). Do Biura Reutera donoszą z Nankinu: O pół do dziesiątej przed południem rozpoczęła się walka. Mandżurowie oszańcowali się na wzgórzu Purpurowem. W mieście wybuchł tyfus.

Pekin. (B. Reutera). Miasto Nankin przyłączyło się do rewolucyonistów, ponieważ rząd polecił wicekrólowi nie stawiać oporu powstańcom.

Niepokoje w stolicy.

Paryż. (TBK.) Do Ag. Havasa donoszą z Tientsinu pod datą wczorajszą: Utrzymuje się uporczywie pogłoska, że w Pekinie wybuchły poważne niepokoje, że część przedmieść podpalono i że przyszło do rzezi.

Dwór gotuje się do ucieczki.

Londyn. (TBK.) Do biura Reutera donoszą z Pekinu pod datą wczorajszą: Ubiegłej nocy odjechało z Pekinu sto wozów, dziś odjechało w tym samym kierunku trzydziestu konnych Mandżurów; powszechnie przypuszczają, że są to zarządzenia, poprzedzające odjazd dworu.

Lord Balfour przestaje być leaderem.

Londyn. (TBK.) Balfour ustąpił z kierownictwa opozycyi.

Przesilenie gabinetowe w Portugalii.

Lizbona. (TBK.) Prezydent przyjął dymisyę całego gabinetu.

Z caratu.

Sensacyjne morderstwo.

Petersburg. (Tel. pryw.) Pułkownik lejbgwardyi grodzieńskiego pułku huzarów Jewieckij zabił byłą artystkę teatrów warszawskich Soroczyńską. Zabójcę aresztowano.

Z kraju.

Defraudacya i zamach samobójczy urzędnika pocztowego.

Stanisławów. (Tel. wł.). Wczoraj wieczorem dokonał tu zamachu samobójczego urzędnik pocztowy Targosz. — Targosz usiłował pozbawić się życia w piwnicy głównego gmachu pocztowego przy ul. Sobieskiego, zadając sobie nożem 3 pchnięcia w okolicę serca. Powodem tego rozpaczliwego czynu była obawa, iż w najbliższym czasie wyjdą na jaw malwersacye z zaliczkami pocztowemi, które to nadużycia desperat popełniał od dłuższego czasu.

Rannego Targosza znalazł zupełnie przypadkowo jeden z woźnych, który przechodząc obok wejścia do piwnicy, posłyszał z wewnątrz dochodzące jęki. Zaalarmował tedy kilku urzędników i wraz z nimi udał się na poszukiwania; wkrótce też znaleziono Targosza, broczącego silnie krwią. Wezwani lekarze, dr. Janowicz i dr. Rubinstein, opatrzyli rannego i w stanie groźnym odesłali go do szpitala.

Przy desperacie znaleziono dwa listy, z których jeden był adresowany do dyrekcyi pocztowej, a drugi do żony.

Wysokości kwoty, zdefraudowanej przez Targosza, dotychczas nie ustalono, ma być jednak dość znaczną. — Śledztwo w toku.

Wyrok w sprawie o szpiegostwo.

Kraków. (Tel. pryw.) W procesie o szpiegostwo przeciw Ignacemu Barbarskiemu z Warszawy, trybunał uznał Barbarskiego winnym i skazał go na półtora roku ciężkiego więzienia i wydalenie z Austryi po odcierpieniu kary.

Depesze „Ekonomisty“.

Kartel naftowy zawiązany!

Wiedeń. (Tel. wł.) O późnej godzinie wieczorem udało się wkońcu usunąć nieporozumienia, stojące na zawadzie stworzeniu kartelu naftowego i uzyskać podpisy zastępców tych rafineryi, które dotychczas wzbraniały się podpisać układy o kartel. Zadaniem dzisiejszego plenarnego posiedzenia będzie więc tylko formalna ratyfikacya umowy, która nareszcie uwieńczy pomyślnym skutkiem długotrwałe i bardzo uciążliwe pertraktacye.

Najważniejsze postanowienia, ogłoszone swego czasu w „Gazecie Wieczornej“, pozostały i obecnie niezmienione.

Oprócz tej głównej umowy przyszedł do skutku także cały szereg umów ubocznych; między innemi zawarty został na lat 5 układ parafinowy.

Kartel działa ze skutkiem wstecznym od 1. maja b. r.

Z sali sądowej.

Partactwo budowlane.

Wczoraj toczyła się przed trybunałem karnym rozprawa, będąca echem głośnej swego czasu katastrofy budowlanej przy ul. Zamkowej l. 2a.

W tej parterowej realności miano dobudować oficynę piętrową. Roboty podjął się architekt Walery Schulman. Kiedy na ścianie starego domu parterowego wybudowano jednopiętrową nową ścianę runęła ona (dnia 14-go grudnia 1910) i padłszy na sąsiedni dom parterowy, przebiła dach i sufit i runęła do wnętrza kuchni, w której bawiło wtedy kilka osób. Sufit przywalił Sprinzę Wahrhaftig i zabił ją na miejscu, a pokaleczył ciężko Amalię Kirchenbaumową.

Prokuratorya oskarżyła wobec tego Walerego Schulmana, architekta, Izydora Hechta, praktykanta budowniczego, Szczepana Krukowskiego i Antoniego Śliwińskiego, podmajstrzych murarskich, o występek z § 335 u. k. Oskarżeni mianowicie, zdaniem tekstu oskarżenia, powierzonej sobie budowy nie pilnowali należycie, oraz stosowali do budowy liche materyały, skutkiem czego nastąpiła katastrofa.

Rozprawie przewodniczył radca Kwiatkowski, oskarżał prokurator Socha. Jako znawców powołano do rozprawy: budowniczych Alfreda Kamieniobrodzkiego i Jana Schulza. Bronią: dr. Pieracki (Schulmana), dr. Bromberg (Hechta), dr. Wyrostek (Śliwińskiego), dr. Strzemieński (Krukowskiego). Stronę poszkodowaną zastępuje dr. Horowitz.

W ciągu rozprawy przesłuchano kilkunastu świadków, których zeznania obciążyły oskarżonego Schulmana.

Lekarze znawcy, dr. Obtułowicz i dr. Chomin orzekli, że powodem śmierci Sprinzy Wahrhaftig było uduszenie, wywołane zgnieceniem klatki piersiowej, oraz skwalifikowali rany, jakie odniosła Amalia Kirchenbaum, jako ciężkie uszkodzenie ciała. Podczas rozprawy zgłosiła też swe pretensye w wysokości 1000 koron za ból, pani Kirschenbaumowa, która podczas katastrofy odniosła uszkodzenie prawej ręki. Lekarz dr. Wolff, przesłuchany jako świadek, ze-

znał, że leczył faktycznie Kirschenbaumową na wysięk krwi w prawej ręce i pęknięcie kości w okolicy łokcia.

Znawcy architekci orzekli, że przyczyny katastrofy były następujące: Za słaba podstawa pod mur piętrowy, wybudowany na starej ścianie, następnie nieumiejętne murowanie ściany, która uległa zawaleniu, oraz zła zaprawa wapienna, sporządzona z miałkiego bardzo, prawie namulistego piasku i małej ilości wapna. Osłabiła wytrzymałość muru nieodpowiednia pora, w jakiej murowano. Brak dozoru odpowiedniego przyczynił się również w znacznej mierze do katastrofy.

Paragraf 18 ustawy budowlanej dla miasta Lwowa czyni odpowiedzialnym za budowę budowniczego, który przyjął na siebie obowiązek jej przeprowadzenia. Jednakże budowniczy, mający kilka lub kilkanaście budow, nie może osobiście stale doglądać każdej budowy i ustanawia ze swego ramienia odpowiednio ukwalifikowanego technika, któremu porucza stały nadzór nad budową. W tym wypadku oskarżony Hecht nie posiada tych kwalifikacyi, ażeby mógł nadzorować budowę; osk. Schulman zawinił przeto, że poruczył budowę osobie nieukwalifikowanej, ponieważ, jak świadectwa Hechta wykazują, nie miał on sposobności nabyć odpowiedniego doświadczenia praktycznego w prowadzeniu budowy.

Przy sposobności podnieśli znawcy złe stosunki, panujące w biurach budowlanych magistratu, gdzie jest absolutnie za mało sił technicznych do kontrolowania nowych budowli, wobec czego inżynierowie miejscy, na których ten obowiązek spoczywa, nie mogą nawet przy wielkim wysiłku i sumienności podołać zadaniu dokładnej kontroli.

Po zamknięciu postępowania dowodowego oraz przemówieniach prokuratora i obrońców, ogłosił trybunał wyrok, skazujący arch. Walerego Schulmana za występek z § 335 u. k. na 2 miesiące ścisłego aresztu, obostrzonego postem co dni 14 i na zapłacenie odszkodowania rodzinie ofiary katastrofy. Uwolnieni natomiast zostali: inż. Izydor Hecht i podmajstrzowie Śliwiński i Krukowski.

KRONIKA

Kalendarzyk:

Dziś, w czwartek (9. listopada): Rzymsko - katol. ...dora m.; — Gr.-kat. Nestora m.

Wschód słońca o godz. 6·27 rano, zachód o godz. 3·49 popołudniu.

Prognoza na dziś. Galicya wschodnia: Pogodnie, miejscami mgła opada, niepewnie, zimno, południowo-wschodni mierny wiatr.

Repertuar teatru miejskiego we Lwowie.

We czwartek dniu 9. po raz 6. „Cnotliwa Zuzanna“, operetka w 3 aktach J. Gilberta, z Heleną Miłowską w roli tytułowej.

„UL“ codziennie przedstawienie w sali dotychczasowego „Casina de Paris“. Początek 8 i pół wieczorem.

Repertuar „Teatru Nowego“.

We czwartek dnia 9. b. m. „Synowa z suteren“ wodewil w 4 aktach ze śpiewami i tańcami.

Repertuar „Teatru artystycznego“.

Tarnopol, 9. b. m. „To samo“ Staffa.
Brody, 10. b. m. „To samo“ Staffa.
Przemyśl, 11. b. m. „To samo“ Staffa.
Przemyśl, 12. b. m. „Papa“.

Repertuar gal. biura koncertowego M. Türka.

13. Listopada: Wanda Landowska, pianistka i klawecynistka.

20. Listopada: Leon Ślezak, c. k. śpiewak nadworny.

Koncert muzyki kameralnej. Dnia 10 listopada odbędzie się w sali Towarz. Muzycznego koncert zespołu komnatowego, na który złożą się: Hugo Birkigt (Lotaryńczyk), Jan Kindler (Holender) i Bronisław Pożniak, nasz rodak. Zespół skrzypiec, wiolonczeli i fortepianu będzie niewątpliwie atrakcyą.

„Kółko zabawowe“ drukarzy lwowskich urządza w niedzielę dnia 12 listopada 1911 r., przedstawienie amatorskie, na którem odegraną zostanie 3-aktowa sztuka Ludwika Fuldy p. t. „Raj utracony“. Po przedstawieniu tańce. — Wstęp na tańce za zaproszeniami.

„Koło Historyczne“. Dziś odbędzie się w sali I. uniwersytetu zwyczajne walne zgromadzenie członków „Koła Historycznego Uczniów Uniwersytetu lwowskiego“ z porządkiem dziennym: 1) informacye, tyczące się studyów historycznych dla słuchaczy I roku; 2) sprawozdanie ustępującego wydziału i komisyi rewizyjnej; 3) wybór nowego wydziału i komisyi rewizyjnej; 4) wnioski i interpelacye. Początek zgromadzenia o godz. 6 wieczór.

Powszechne Wykłady Uniwersyteckie. Dziś, w czwartek dnia 9. bm.: Prof. Uniw. dr. J. Siemiradzki: Przyroda i ludzie Ameryki poł. (z obraz. świetln.) Zakł. fizycz. Uniw. ul. Długosza 8. Pocz. o godz. 7.

Prof. gimn. dr. S. Homme. Zasady stenografii polskiej Cz. I. Zakł. chem. Uniw. ul. Długosza 6. Pocz. o godz. 8.

Mianowania. Namiestnik zamianował w etacie dyrekcyi policyi w Krakowie koncypistę policyi, Józefa Warczewskiego, komisarzem policyi, a praktykanta konceptowego policyi, Aleksandra Kornela Dobrowolskiego, koncypistą policyi, nadto weterynarza powiatowego, Anatola Proskurnickiego, starszym weterynarzem powiatowym, a asystenta weterynaryjnego, Ludwika Rajskiego, weterynarzem powiatowym.

Wiadomości osobiste W kościele parafialnym w Bartatowie odbył się dnia 6. b. m. ślub artysty malarza p. Piotra Stachiewicza z panią Maryą z Kowalskich 1-mo voto Michalską.

Wybór uzupełniający jednego posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich powiatu bialskiego rozpisało prezydyum namiestnictwa na dzień 19 grudnia 1911. W myśl przepisów ordynacyi wyborczej sejmowej odbędzie się poprzednio we wszystkich odnośnych gminach wybór wyborców w terminach przez starostwo w Białej, względnie Oświęcimiu, wyznaczyć się mających. Wybór posła odbędzie się w Białej, a o godzinie i miejscu wyborów zawiadomieni zostaną wyborcy w swoim czasie zapomocą kart legitymacyjnych.

O zamordowanie przywłaściciela żony. Tocząca się od poniedziałku rozprawa karna przeciw Andrzejowi Lacroix, kowalowi w Siedliskach, którego prokuratorya państwa oskarżyła o zbrodnię skrytobójczego morderstwa, dokonaną na osobie kochanka żony oskarżonego, Franciszka Mielnika, została wczoraj w południe odroczona na wniosek prokuratora. Sprawę odesłano napowrót do sędziego śledczego, istnieje bowiem przypuszczenie, że oskarżonego zachęcał do zbrodni niejaki Antoni Husak, ślusarz, zamieszkały we Lwowie, który był na zabawie w chacie Mielnika i opuścił izbę razem z oskarżonym, poczem strzelono z dworu przez okno i zraniono śmiertelnie Mielnika.

Okradziony hetman. Jeszcze w r. 1855 odnowiono we Lwowie pomnik hetmana Jabłonowskiego i od tego czasu pomniczek ten stał sobie spokojnie wśród ogrodzenia żelaznego. — Przed kilku dniami jednak ruchliwi złodzieje lwowscy dopuścili się zamachu na bohaterskiego hetmana, zabierając mu część żelaznego ogrodzenia. W obawie, by ogrodzenia nie rozebrano do reszty, co w naszych stosunkach zagrażałoby całości pomnika, należy jak najprędzej brakującą część zastąpić nową. Może więc odnośne czynniki pomyślą o tem.

Potrącony przez tramwaj. Wóz tramwajowy nr. 107 potrącił na placu Gołuchowskich niejakiego H. Petulaka tak silnie, że padł on na bruk i odniósł silne stłuczenie nad prawem okiem, oraz zwichnął prawy staw barkowy. — Jak twierdzą świadkowie, Petulak z własnej winy padł ofiarą tego wypadku.

Pudel dostał się w ul. Łyczakowskiej pod koła tramwaju elektrycznego, który połamał mu tylne nogi. Żołnierz policyjny odstawił nieszczęśliwe zwierzę na klinikę weterynaryjną.

Zgubiono: Kiwa Katz, kapral 58 p. p., zgubił swą „marsch-ruthę“ na jazdę ze Stanisławowa do Lwowa i z powrotem; dalej zgubiono list adresowany do adwokata E. w Przemyślu; książkę służbową Anny Kryudy; paszport zagraniczny Marcelego Blitza; książkę służbową Wasyla Barika.

Znaleziono: Okulary w niklowej oprawie; zegarek srebrny z wisiorkiem paciorkowym; książkę służbową Maryi Sztogryn; książkę robotniczą Michaliny Naum; legitymacyę tramwajową Romana Kaliniewicza; portfel z drobną kwotą i zapiskami; książkę robotniczą Anny Kryudy.

Sprawozdania giełdowe i towarowe.

Spirytus.

Wiedeń 8 listopada 1911 (telefon własny.) Za towar skontyngenowany z dostawą natychmiastową za 100 Hl. płacono 64·00 do 65·00.

Tendencya: spokojnie.

Cukier.

Wiedeń. 8. listopada. 38·40 do 38·50, 27·85 do 27·9...

Ropa.

Ceny ropy targu lwowskiego z dnia 8 listopad 1911 r.

Wszystko za 100 kg. netto.

Sprawozdanie zaprzysiężonego senzala, Alfonsa Gostkowskiego, Lwów, Pasaż Hausmana l. 1., telefon Nr. 105...

Ceny podane w halerzach za 100 kg. loco cysterna stacya Borysław, zamknięcie notowań godz. 5 pop.

A) Ceny ropy związku producentów

(Wedle podania Związku):
Związek żąda za prompt: po —·—
Ostatnia transakcya Związku —·—.

B) Ceny ropy pozazwiązkowej.

Waluta (termin dostawy):	
„ 15. listopada	398—399.
„ 30. „	400—401.
„ 31. grudnia	402—4.4
grudzień-styczeń-luty	405—409
styczeń-luty-marzec	410—414
Rok 1912	415—426.

Tendencya silna. Na targu dzisiejszym zawart wiele tranzakcyi na prompt i grudzień w granicach cen podanych. Dalsze terminy podano przypuszczalnie. Poszukiwanie za ropą jest wielkie. — Silne usposobienie targ trwa dalej.

Zboże.

Budapeszt dnia 8. listopada 1911. Tel. wł. Pszenica na październik od —·— do —·—. Pszenica na kwiecień 11·87 do 11·88. Żyto na październik od —·— do —·—. Żyto na kwiecień od 10·40 do 10·41. Owies na październik od —·— do —·—. Owies na kwiecień od 9·6... do 9·65. Kukurudza na maj od 8·53 do 8·54.

Oferty na pszenicę: mierne.
Chęć kupna: mała.
Usposobienie: utrzymane.
Pogoda: pochmurno.

Zamknięcie giełdy wiedeńskiej.

Wiedeń, dnia 8. listopada 1911.

Dziś o godzinie 2·30 popołudniu notowano

Akcye austr. Zakładu kredyt. 649·25. Akcye węgierskiego Zakładu kredyt. 845·25, Akcye Anglobanku 324·50 Akcye Unionbanku 625·— Akcye Länderbanku 545·15 Akcye Bankvereinu 542·75, Akcye Bodencredit 1298·— Akcye galic. Banku hip. 692·—, Akcye Praskiego Banku kredytowego 718·— Akcye kolei państwowych 73..., Akcye kolei południowej 111·—, Akcye kolei północ. ... 5030 do —·— Akcye kolei czerniow. —·—, Akcye Alpiny, 826·50, Akcye Rima Muranyi 674·50, Akcye Prag. Towarz. żel. 2629·50 Akc. Fabryki broni 743·—, Akcye tureckie tytoniowe 324·50, Akcye galic. karp. Tow. naftow. 780·— Oblig. węg. indemn. 91·— Renta majowa 91·90. Austr. Renta koron. 91·80, Węg. Renta koronowa 90·70, 56-let. Listy Tow. kred. ziemsk. 91·95, 4% Listy Banku hipot. 93·30, 4½% Listy Banku hip. 99·40, 5% Listy Banku hipot. 110·—, 4% Listy Banku kraj. 92·50, 4½% Listy Banku kraj. 99·— 4% Obligacye propinac. 98·30, 4% Galic. pożyczka kraj. z 1893 r. 92·90, 4% pożyczka miasta Lwowa 91·85. 4% Pożyczka miasta Krakowa 90·25 Losy tureckie 239·— Marki 117·83 Ruble 255·—, Rosyjska 5% renta z 1906 r. 103·90, Akcye Skoda 681·50. Galic. Bank. kred. ziemski 99·25. Powsz. Bank depozytowy 549·—

Usposobienie bez interesu, mimo lepszych doniesień zagranicznych i rozwiązania zawikłań w Sejmie węgierskim.

Kursy giełdy wiedeńskiej.

Wiedeń, dnia 8. listopada.

Losy a) procentowe:

Austryackiego Zakładu kred. i oblig. p. z r. 1880 3 proc. 300·—. Austr. Zakł. kred. z b. op. z r. 1889 3 proc. 278·— Tow. żeglugi na Dunaju 100 k. 4 m. zł. proc. 317·—. Węgiersk. Banku hip. po 104 zł. 4 proc. 255·50 Pożyczka serbska norm. po 100 fr. proc. 125·—

Losy b) bezprocentowe:

Budapesztańskie (Basilica) 5 zł. 39·90. Zakładu kred. dla handlu i przemysłu po 100 zł. 512·—. Clary zł. 40 m. k. —·—. Losy m. Krakowa 20 zł. 193·—. Pożyczka m. Lublany 20 zł. 98·—. Palffy 40 zł. m. konw. 85·—. Czerwonego krzyża austr. tow. 10 zł. 79·75. Czerwonego krzyża węg. tow. 5 zł. 53·25. Losy fund. arc. Rudolfa 10 zł. 76·50. Salma 40 zł. m. k. 300·—. Tureckie oblig. prem. kolejowe 400 fr. per cassa 237·25. Tureckie oblig. prem. kolejowe 400 fr. per medio 238·55. Losy komunalne m. Wiednia z r. 1874 514·—.

Pismem kieruje: KOMITET REDAKCYJNY. Odpowiedzialny redaktor: JERZY KONARSKI.
Wydawca: Spółka Wydawnicza „Gazety Wieczornej“. Drukiem Artura Goldmana, Lwów, Sykstuska l. 19.—Tel. 30·9